

Світлана Миколаївна БОРТНІК

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства,

Східноєвропейський національний університету імені Лесі Українки

<https://orcid.org/>

ORCID ID: 0000-0003-2687-7866

E-mail: s-bortnik@ukr.net

МІСЦЕ УКРАЇНИ У СВІТОВИХ РЕЙТИНГАХ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Бортнік, С. М. Місце України у світових рейтингах розвитку транспортно-логістичної інфраструктури [Текст] / Світлана Миколаївна Бортнік // Український журнал прикладної економіки. – 2020. – Том 5. – № 1. – С. 142–151. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. Функціонування і розвиток підприємств суттєво залежать від якості й ефективності роботи транспортно-логістичних систем. Транспортно-логістичні системи окремих країн перетворюються у глобальну децентралізовану саморегульовану систему. В сучасних умовах управління такими системами ускладнюється. Тому існує потреба в дослідженні новітніх підходів до організації управління розвитком транспортної системи України на засадах логістики, інноватики та інформатизації.

Метою статті є дослідження сучасних тенденцій розвитку логістики й пошук ефективних рішень в системі управління розвитком транспортно-логістичної інфраструктури України з урахуванням світових реалій.

Результати. У статті показано, що нові інформаційні технології та електронні системи продажу змінюють сутність логістичної діяльності. Узагальнено сучасні тренди розвитку логістики. Доведено, що пріоритет в діяльності логістичних операторів у найближчому майбутньому буде належати інтелектуальним послугам, впровадженню інновацій і розповсюдженню знань, що на практиці означає оптимізацію елементів транспортно-логістичної інфраструктури. У дослідженні доведено, що сектор логістичних послуг зростає значно швидше, ніж інші галузі економіки. Виявлена тенденція до більш високих темпів розвитку інфраструктурної та логістичної складових в порівнянні з темпами зростання самих корпорацій. Ця тенденція пояснюється зростаючою значущістю інфраструктурного забезпечення для підвищення ефективності економічної діяльності, високим мультиплікаційним ефектом логістики.

Висновки. Проведене дослідження показало, що нові парадигми економічного розвитку обумовлюють необхідність якісних змін і розвитку логістики в Україні. Покращення ефективності, якості й рівня надання транспортних послуг дозволить підвищити конкурентоспроможність, стимулюватиме український експорт і сприятиме розвитку внутрішнього виробництва та торгівлі.

Ключові слова: глобальна логістика, транспортно-логістична інфраструктура, інформатизація логістичних систем.

**THE PLACE OF UKRAINE IN THE WORLD RATINGS FOR THE DEVELOPMENT OF
TRANSPORT AND LOGISTICS INFRASTRUCTURE**

Abstract

Introduction. *The functioning and development of enterprises significantly depend on the quality and efficiency of transport and logistics systems. Transport and logistics systems of individual countries are becoming a global decentralized self-regulatory system. In modern conditions, the management of such systems is complicated. Therefore, there is a need to study the latest approaches to the organization of management of Ukraine transport system on the basis of logistics, innovation and informatization.*

The aim of the article is to study current trends in logistics development and find effective solutions in the management system of transport and logistics infrastructure of Ukraine, taking into account world realities.

Results. *The article shows that new information technologies and electronic sales systems are changing the essence of logistics activities. Modern trends in logistics development are generalized. It is proved that the priority in the activities of logistics operators in the near future will belong to intellectual services, introduction of innovations and dissemination of knowledge, which in practice means optimizing the elements of transport and logistics infrastructure. The study shows that the logistics services sector is growing much faster than other sectors of the economy. There is a tendency to higher rates of development of infrastructure and logistics component in comparison with the growth rate of corporations themselves. This trend is explained by the growing importance of infrastructure for improving the efficiency of economic activity, the high multiplier effect of logistics.*

Conclusions. *The study showed that the new paradigms of economic development determine necessity of qualitative changes and the development of logistics in Ukraine. Improving the efficiency, quality and level of transport services will increase competitiveness, stimulate Ukrainian exports and support development of domestic production and trade.*

Keywords: *global logistics, transport and logistics infrastructure, informatization of logistics systems.*

JEL classification F15; L92; O11; O19; R41

Вступ

В сучасних надзвичайно динамічних умовах жорсткої конкуренції успішне функціонування й розвиток підприємств суттєво залежить від якості, швидкості, надійності, ефективності роботи транспортно-логістичних систем. Радикальні зміни, які обумовлені ринковими перетвореннями в економіці, призвели до перетворення транспортно-логістичних систем окремих країн у глобальну децентралізовану саморегульовану систему, що спирається на попит, пропозицію, ціну, конкуренцію. Характер цих змін, що виникли при формулюванні задач управління такою системою, обумовлює необхідність застосування нових підходів до їх вирішення. Важливою складовою пошуку ефективних рішень у сфері формування, функціонування й розвитку транспортної інфраструктури і її інформаційного забезпечення є прийняття раціональних логістичних рішень.

Питанням розвитку транспорту, транспортної інфраструктури та логістики у сфері транспортування присвячена значна кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених [1-4]. Не зменшуючи значення наукових здобутків науковців, можна

стверджувати, що в сучасних роботах не знайшли достатнього відображення досить важливі аспекти розвитку транспортно-логістичної інфраструктури. Зокрема, на наш погляд, існує потреба в дослідженні новітніх підходів до організації управління розвитком транспортної системи України на засадах логістики, інноватики та інформатизації. Аналіз наукових праць [1; 3; 4; 7-9] свідчить, що на сьогодні об'єктами дослідження обираються лише окремі компоненти транспортно-логістичної інфраструктури, тоді як недостатньо вивченими залишаються питання інтегрованого наскрізного управління та організації ефективних каналів товаропровідної мережі.

Мета дослідження

Метою статті є виявлення значення логістики для економічного зростання держави й розробка рекомендацій щодо створення конкурентоспроможної і ефективної транспортної системи. Завдання статті: дослідження сучасних тенденцій розвитку логістики на мікро- та макрорівнях; пошук ефективних рішень у системі управління розвитком транспортно-логістичної інфраструктури України з урахуванням світових реалій.

Виклад основного матеріалу дослідження

Сучасне виробництво характеризується залежністю кожного господарюючого суб'єкта від сукупних зовнішніх факторів, що визначають його діяльність. Наслідком посилення впливу цих факторів на кінцевий результат роботи будь-якого підприємства є зростання ролі елементів, що забезпечують поєднання та синхронізацію виробництва й споживання, створюють можливості ефективного функціонування кожної окремої господарюючої ланки та виробничого комплексу загалом. Одним з таких елементів є транспортно-логістична інфраструктура, ефективне управління котрою на сьогодні є необхідною умовою раціональної організації виробничої системи, чинником визначення технічної і економічної життєздатності будь-якого підприємства й економічної системи країни загалом.

Оскільки транспортно-логістична інфраструктура забезпечує прискорення руху товаропотоків, зниження вартості товарів і послуг, створення нових робочих місць, збільшення обороту торгівлі та підвищення якості обслуговування покупців, а тому виступає важливим чинником економічного зростання будь-якої держави. Вона також сприяє підвищенню інвестиційної привабливості територій з розвинутою транспортно-складською інфраструктурою, покращенню екологічної ситуації завдяки оптимізації транспортної інфраструктури, збільшенню доходів держави від реалізації транзитного потенціалу держави.

Рівень розвитку транспортно-логістичної системи держави – одна з найважливіших ознак її технологічного прогресу й цивілізованості. Однак, незважаючи на достатньо розгалужену систему транспортних зв'язків, нині транспортна галузь України задовольняє лише основні потреби економіки у перевезеннях за обсягом, але не за якістю [2]. Сучасний стан транспортної галузі не повною мірою відповідає вимогам ефективної реалізації євроінтеграційного курсу України й входження національної транспортної системи у транс'європейську транспортну мережу. При інтеграції в європейську і світову економіку потреба у транспортній системі дедалі посилюється, вона стає базисом для ефективного входження України у світове співтовариство й зайняття в ньому місця, яке відповідає рівню високорозвинутої держави.

Як відомо, логістична діяльність ґрунтується на трьох основах: техніка як сукупність усіх технічних засобів і обладнання, що супроводжують матеріальні ресурси; інформація як сукупність усієї статичної й динамічної інформації про рух матеріальних і нематеріальних потоків у системах; економіка підприємств і мережевих структур. Принципи логістичного підходу вимагають інтеграції виробництва, транспорту, збуту й передачі інформації про пересування товарно-матеріальних цінностей у єдину систему,

що повинно підвищити ефективність роботи у кожній із цих сфер і міжгалузеву ефективність. Раціональна організація транспортно-логістичної системи визначає рівень використання засобів виробництва, зростання продуктивності праці, зменшення собівартості продукції, підвищення прибутку й рентабельності будь-якого підприємства.

При цьому успішні підприємства намагаються автоматизувати не окремі процеси (облікові, складські операції тощо), а зв'язані ланцюги (управління постачанням, збутом, фінансами, інвестиційною та інноваційною діяльністю), що сприяє формуванню комплексних синергичних ефектів від реалізації управлінських рішень. Ступінь використання логістичного потенціалу та інформаційних технологій при реалізації бізнес-завдань залежить від розуміння керівництвом важливості випереджувального управління і участі у розробленні й реалізації стратегії підприємства. З іншого боку, сучасна концепція логістики гармонізує інтереси постачальників і споживачів за рахунок розроблення адаптивних механізмів збалансування інтересів сторін із урахуванням вимог сучасних систем стратегічного управління. Стратегічна орієнтація розвитку виробництва досягається за рахунок управлінських ідей, що переростають у відповідні інновації. Це дає змогу своєчасно генерувати відповідні управлінські рішення, спрямовані у багатьох випадках на подальше розроблення спільних проектів розвитку із урахуванням потреб як споживачів, постачальників і інших контрагентів, так і відповідних сфер діяльності підприємств.

Слід зауважити, що в управлінні транспортно-логістичною інфраструктурою тісно переплітаються технічні й економічні елементи, елементи стратегічного планування і прогнозування, логістичні оптимізаційні задачі та новітні інформаційні технології.

Так група компаній Deutsche Post DHL опублікувала новітнє дослідження «Погляд у майбутнє: логістика-2050», яке узагальнює сучасні тренди розвитку логістики. Серед останніх дослідники визначають появу так званої «багатоканальної логістики» (multichannel logistics, яка означає інтеграцію різних традиційних і Інтернет-каналів для покупки товарів з використанням інтерактивних «тегів» з персоналізованим контентом, інтегрованим в соціальні мережі й мобільні пристрої), передбачувальної логістики (fair and responsible logistics, система відправки товару раніше, ніж споживач зробить замовлення) тощо. Нині швидко поширюються крипто-платежі, що уможливають миттєві крос-валютні розрахунки по всьому світу [4; 5; 8].

Отже, революційні зміни в технологіях виробництва й доставки товарів вимагають адекватних економічних змін. Угода про Асоціацію з Європейським Союзом відкриває широкі можливості для України в сфері активного використання новітніх технологій розвитку транспортно-логістичної інфраструктури, побудови цифрових транспортних коридорів, формування ефективних логістичних систем різного рівня. При цьому тенденції розвитку світового ринку логістичних послуг показують, що за умов вільного руху транскордонних товаропотоків у межах інтегрованого ринку Європейського Союзу відбувається зменшення кількості національних терміналів і їх заміна єдиними міжнародними логістичними комплексами, що на практиці означає оптимізацію елементів інфраструктури. Одночасно з формуванням регіональних розподільчих центрів, великими компаніями-виробниками товарів створюються інфраструктурні об'єкти, що здійснюють накопичення, переробку, обслуговування, розподіл і поставку своїх товарів суб'єктам транскордонного співробітництва [5; 7]. Отже, спостерігається тенденція до консолідації транскордонних логістичних комплексів, об'єднання їх у міжнародні логістичні платформи, що сприяє ефективному руху транскордонних товарних потоків.

За прогнозними даними Євростату, обсяги перевезень у континентальній Європі до 2050 р. збільшаться на 182%, а європейські логістичні коридори будуть активно

розвиватися у найближчі 5-7 років [5]. Україна відкрила свої кордони для ринку товарів Європейського Союзу, а тому повинна стати активним учасником трансформаційних процесів в питаннях використання логістичних можливостей. При цьому посилення ролі транснаціональних корпорацій в глобальній економіці й використання аутсорсингу в логістиці призвели до виникнення нового типу партнерських відносин – довгострокового співробітництва, кооперації, альянсів і союзів, бо саме мережева взаємодія забезпечує оптимальний баланс витрат, якості, компетенцій і гнучкості при узгодженому досягненні спільних цілей.

Отже, в умовах сьогодення незаперечним фактом стало те, що сектор логістичних послуг зростає значно швидше, ніж інші галузі економіки. Нові інформаційні технології та електронні продажі змінюють сутність логістичної діяльності (створення логістичних зон і крупних логістичних кластерів, розвиток контрактної, проектно-логістики, багатоканальної логістики, а також передбачувальної логістики). Відбувається активізація створення мультимодальних термінальних комплексів і логістичних транспортно-розподільчих центрів, активізація використання новітніх технологій розвитку транспортно-логістичної інфраструктури, побудови цифрових транспортних коридорів, формування ефективних логістичних систем різного рівня. На міжнародному рівні відповідно до рекомендацій ЄЕК ООН міжнародні організації СОТ, ФІАТА, ІАТА, ІКАО розробляють нові стандарти й нові технології взаємодії суб'єктів глобальних ланцюгів поставок для прискорення і здешевлення товарного руху.

При цьому, як зазначають більшість фахівців, наприкінці ХХ ст. інформація стала одним із ключових ресурсів економіки. Сьогодні практично неможливо забезпечити необхідну споживачам якість обслуговування та ефективність логістичних операцій без застосування інформаційних систем і програмних комплексів для аналізу, планування й підтримки прийняття комерційних рішень. Саме завдяки розвитку інформаційних систем і технологій, що забезпечили можливість автоматизації типових операцій в транспортних і складських процесах, логістика стала домінуючою формою організації руху товарів на висококонкурентних ринках транспортних послуг. Характерно, що всі сучасні напрями розвитку ринку транспортно-логістичних послуг орієнтовані на активне використання електронних форм забезпечення ділових операцій. Це виявляється в застосуванні нових, досить перспективних і ефективних електронних технологій: EDI, RFID, e-mobility; e-business; e-logistics тощо [7]. Створення цінності у віртуальних логістичних ланцюгах фактично означає створення нових знань, оскільки включає збирання, аналіз, зберігання й розповсюдження інформації, за допомогою якої підприємство може створити нові ринки або нові відносини на існуючих ринках.

Отже, нові інформаційні технології і електронні системи продажу змінюють сутність логістичної діяльності. Якщо раніше більшість фахівців пов'язували логістичну діяльність з операціями транспортування, складування, вантажопереробки й іншими діями, пов'язаними з рухом і розміщенням логістичних потоків, то інтелектуалізація логістичної діяльності зміщує акценти у бік надання консалтингових послуг, проектування ланцюгів або мереж поставок, їх діагностики та оптимізації, розширення спектру інформаційних послуг тощо. На нашу думку, пріоритет в діяльності логістичних операторів у найближчому майбутньому буде належати інтелектуальним послугам, впровадженню інновацій і розповсюдженню знань.

Виходячи з означених світових тенденцій розвитку логістики й транспортної інфраструктури доцільно розглянути місце України на міжнародній логістичній арені. Зокрема, економічні індекси показують деяке покращення позицій України у міжнародних рейтингах конкурентоспроможності. За даними Європейської Бізнес Асоціації [5], індекс інвестиційної привабливості України поступово зростає, починаючи з 2014 р., і за II квартал 2018 р. склав 3,07 бали (за 5-бальною шкалою) на противагу 1,81 бала в 2013 р. У рейтингу інвестиційної привабливості за 2017–2018 рр. Україна посіла

130 місце серед 174 країн. За індексом глобальної конкурентоспроможності Україна посіла 85 місце серед 138 країн у 2018 році, за індексом конкурентоспроможності бізнесу – 96 місце серед 189 країн.

Однак функціонування транспортно-логістичного комплексу України залишає бажати кращого. Зокрема, за даними державної служби статистики України, скоротились обсяги перевезень майже всіма видами транспорту (табл. 1).

Таблиця 1. Обсяг перевезених вантажів за видами транспорту (тис. т)

Рік	Залізничний	Морський	Річковий	Автомобільний	Авіаційний	Трубопровідний
2010	432897,0	4067,8	6989,5	1168218,8	87,9	153436,6
2011	469308,1	4145,6	5720,9	1252390,3	92,1	154971,2
2012	457454,5	3457,5	4294,7	1259697,7	122,6	128439,8
2013	443601,5	3428,1	2840,5	1260767,5	99,2	125941,1
2014	386276,5	2805,3	3144,8	1131312,7	78,6	99679,5
2015	349994,8	3291,6	3155,5	1020604,0	69,1	97231,5
2016	343433,5	3032,5	3641,8	1085663,4	74,3	106729,2
2017	339550,5	2253,1	3640,2	1121673,6	82,8	114810,4
2018	322342,1	1892,0	3698,0	1205530,8	99,1	109418,2

Складено за даними [6]

Що стосується розвитку безпосередньо транспортно-логістичної інфраструктури, то можна констатувати, що обсяги будівництва транспортних споруд в Україні залишаються мізерно малими, особливо на залізничному й водному транспорті (порти, канали, греблі й інші водні споруди). Питома вага обсягів виробленої будівельної продукції у розбудові, модернізації та ремонті інфраструктури автомобільного транспорту (автостради й дороги) скоротилась навіть за останні три роки (з 31% у 2017 році до 27,6% у 2019 році в сукупному обсязі будівництва інженерних споруд) [6]. Зважаючи на те, що автомобільний транспорт виконує провідну роль у забезпеченні логістичних процесів як найбільш мобільний, виявлені тенденції є вкрай негативним явищем. Так у рейтингу 2018 року WEF Україна посіла 130 місце за якістю доріг, а у Глобальному звіті щодо конкурентоспроможності за 2019 рік зайняла 114 позицію за показником «якість дорожньої інфраструктури».

Для оцінки загального стану розвитку логістичної інфраструктури в Україні, а також оцінки рівня використання логістичного потенціалу, скористаємося аналізом даних рейтингів глобальної конкурентоспроможності й логістичної ефективності, що опубліковані Світовим банком у 2019 році (Logistics Performance Index 2018 (LPI)), який дозволяє проводити порівняння ефективності логістики в 160 країнах [9; 10]. Всього рейтинг включає п'ять напрямів, за якими проведені дослідження. У розділі «митні процедури» Україна набрала у 2018 році 2,49 бала, з розвитку інфраструктури – 2,22 бала, з міжнародного транспортування вантажів – 2,83 бала, з логістичної компетентності – 2,84 бала, з відстеження вантажів – 3,11 бала, зі своєчасності доставки – 3,42 бала. Чим вищий бал, тим сильніші позиції країни у категорії.

Позиції Україні в глобальному рейтингу логістичної ефективності також залишають бажати кращого: погіршилися за 2007 – 2010 роки, а також за 2014 – 2016 рр. За індексом логістичної ефективності у 2016 році Україна в рейтингу займала 80 місце, тоді як у 2018 році, коли спостерігалось покращення показників економічного розвитку, Україна піднялась на 66 позицію [15] (табл. 2) – тобто мав місце деякий прогрес.

При цьому згідно з даними звіту «Глобальний індекс конкурентоспроможності 2015-2016» порівняно з минулим періодом Україна втратила 3 позиції і посіла 79 місце серед 160 країн світу, а у 2017 знизилась ще на 1 позицію [9]. Основними причинами такої ситуації експерти вважають погіршення якості інфраструктури доріг, портової інфраструктури, а також якості інфраструктури залізничного, морського й повітряного транспорту. За якістю дорожнього покриття Україна займає 128 місце із 168 країн, що

беруть участь у визначенні рейтингу. Натомість у 2018 році за даними Світового банку позиції нашої країни дещо покращилися у рейтингу (підняття на 11 пунктів), що є досить позитивним явищем.

Таблиця 2. Показники логістичної ефективності України (2007-2018 рр.)

Показники	2007		2010		2012		2014		2016		2018	
	місце	бал	місце	бал	місце	бал	місце	бал	місце	бал	місце	бал
Інтегральний індекс	73	2,55	102	2,57	66	2,85	61	2,98	80	2,74	66	2,83
Якість митних процедур	97	2,22	135	2,02	88	2,41	69	2,69	116	2,3	110	2,49
Інфраструктура	74	2,35	79	2,44	70	2,69	71	2,65	84	2,49	81	2,22
Міжнародні відправлення	83	2,53	84	2,79	83	2,72	67	2,95	95	2,59	98	2,83
Компетентність	90	2,41	77	2,59	61	2,85	72	2,84	95	2,55	99	2,83
Контроль	81	2,53	112	2,49	50	3,15	45	3,2	61	2,96	75	3,11
Своєчасність	55	3,31	114	3,06	68	3,31	52	3,51	54	3,51	58	3,42

Джерело: складено автором на основі [10]

Як бачимо за даними табл. 2 з 2007 по 2018 рр. динаміка показника LPI по Україні була такою: найбільший показник країна продемонструвала у 2014 р. (61-е місце, 2,98 бала), найменший – 2010 р. (102-е місце, 2,57 бала; хоча у 2007 р. країна посіла 73-е місце з нижчим сумарним балом 2,55). У 2018 році Україна «повернулась» на позиції 2012 року – 66 місце у рейтингу з сумарним інтегральним індексом логістичної ефективності 2,83. Найгірший показник серед усіх оцінюваних характеристик Україна демонструвала за якістю митних процедур і якістю логістичної інфраструктури з 2007 по 2018 рр.

Міжнародні порівняння у рейтингу логістичної ефективності 2018 показують, що Україна зайняла місце між Сербією і Єгиптом, а на пострадянському просторі стала третьою після Естонії (3,31 бала і 36 місце) і Литви (3,02 бала і 54 місце). Лідером в рейтингу є Німеччина з сумарним показником LPI Score на рівні 4,2 бала. За нею розташовуються Швеція, Бельгія, Австрія та Японія. Другу п'ятірку кращих складають Нідерланди, за якими йдуть Сінгапур, Данія, Велика Британія й Фінляндія [11].

Отже, дані міжнародних рейтингів глобальної конкурентоспроможності й логістичної ефективності свідчать про взаємозв'язок їх результатів зі станом і якістю логістики в країні. Ті країни, які розглядають логістику як стратегічну галузь, вживають активних заходів щодо скорочення логістичних витрат щодо внутрішнього валового продукту. При цьому дослідження експертів Світового банку показують, що найменший індекс ефективності логістики припадає на країни зі слабкою й нестійкою економікою. Розрив між LPI країн з високим рівнем доходу та країн з низьким рівнем доходу в середньому становить близько 45%.

Як показують останні дослідження [1; 3; 4] проблемою фактично всіх структурних елементів логістичної інфраструктури в Україні є високий рівень її фізичної і моральної зношеності. Фактично логістична інфраструктура всіх видів транспорту роками належно не підтримувалася, не оновлювалася і зараз не відповідає вимогам міжнародних логістичних операторів. Іншою суттєвою проблемою формування цілісної логістичної інфраструктури є недостатність транспортно-логістичних центрів [3, с. 47]. Сучасна логістика передбачає не лише перевезення та зберігання вантажів, але й надання комплексу додаткових послуг, пов'язаних як із митним оформленням товарів, так і з орендою офісних приміщень, обслуговуванням транспорту, мереж зв'язку й ін. [1].

Таким чином, в Україні невідкладного вирішення потребують питання технічного переоснащення та модернізації об'єктів інфраструктури залізниць, аеропортів і морських портів, забезпечення розвитку мережі автомобільних доріг загального користування відповідно до темпів сучасного розвитку країни. Для цього слід

сформувати чітку законодавчу базу, що регулюватиме діяльність як у державному, так і у приватному секторах і взаємодію між ними.

Виходячи з результатів аналізу, можна стверджувати, що створення конкурентоспроможної і ефективної транспортної системи, розвиток і належне інвестування транспортно-логістичної інфраструктури в країні є державним пріоритетом. Інноваційний розвиток транспортної галузі й глобальні інвестиційні проекти є очевидною необхідністю для України. Це означає нагальну потребу у модернізації існуючих і будівництві нових об'єктів транспортно-логістичної інфраструктури, оскільки для зайняття конкурентоспроможного місця на ринку транспортно-логістичних послуг, потрібно дуже швидко реагувати на всі зміни й запити споживачів. Ці зміни супроводжуються значними витратами на модернізацію обладнання та створення нових необхідних технологічних засобів – елементів інфраструктури, що потребує відповідного інвестиційного забезпечення цих процесів.

Підсумовуючи все сказане, можна стверджувати, що в Україні необхідно удосконалювати інфраструктуру транспорту за допомогою застосування онлайн-засобів, розумних транспортних технологій, електроніки, що прискорить процес надання послуг, підвищить рівень безпеки на транспорті. З урахуванням стратегічних потреб держави, залучення інвестицій дозволить не тільки підвищити рівень економічного розвитку, але й сформувати належні умови для розвитку інновацій. З метою досягнення цього доцільним є використання всіх інструментів і можливостей державного регулювання.

Розуміння значення логістики для економічного зростання держави сприяло створенню при Кабінеті Міністрів України у 2017 році логістичного комітету, до складу якого увійшли представники Світового банку, різних міністерств і відомств, громадських організацій і бізнес-структур. Основна мета створення логістичного комітету полягає у прискоренні реформ транспортної інфраструктури України, а також залученні до конструктивного діалогу представників бізнесу й експертів. Окрім цього, з метою покращення ситуації у транспортній сфері уряд України розпорядженням від 30.05.2018 р. № 430 схвалив Національну транспортну стратегію України на період до 2030 р., яка визначає основні напрями створення конкурентоспроможної та ефективної транспортної системи: інноваційний розвиток транспортної галузі й глобальні інвестиційні проекти; підвищення якості надання послуг у сфері логістики кінцевому споживачу; наближення рівня їх надання та розвитку інфраструктури до європейських стандартів; підвищення рівня безпеки і зменшення негативного впливу транспорту на навколишнє природне середовище; безперешкодна мобільність і міжрегіональна інтеграція тощо. Стратегія визначає пріоритетні напрями покращення якості надання транспортних послуг, передбачає наближення рівня їх надання й розвитку інфраструктури до європейських стандартів, підвищення рівня безпеки та зменшення негативного впливу на довкілля, реагує на необхідність покращення системи управління, проведення адміністративної реформи та децентралізації завдань і функцій центральних органів виконавчої влади, запровадження антикорупційної політики, корпоративного управління у державному секторі економіки.

Окрім зазначеного, Міністерство інфраструктури України спільно зі Світовим банком представило Стратегію сталої логістики для України на період до 2030 року (червень 2018 р.). Логістична стратегія відповідає філософії Національної транспортної стратегії України 2030. Ключовою ідеєю Логістичної стратегії є підвищення швидкості доставки вантажів з її одночасним здешевленням, запровадження сучасних технологій на транспорті, а також більш ефективне використання транзитного потенціалу України.

Отже, загалом у цілому світі відзначається тенденція до більш високих темпів розвитку інфраструктурної і логістичної складової в порівнянні з темпами зростання самих корпорацій. Ця тенденція пояснюється зростаючою значущістю

інфраструктурного забезпечення у підвищенні ефективності економічної діяльності, високим мультиплікаційним ефектом самої логістики й збільшення попиту на послуги, а також низькою чутливістю інфраструктури до циклічних коливань економічної активності.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Отже, розвиток глобальної логістики є закономірним і незаперечним процесом. Сучасна логістична інфраструктура, ефективний розвиток і координація діяльності різних видів транспорту, разом із запровадженням ефективної системи державного превентивного управління забезпечать основу для розвитку й функціонального зростання національної транспортної системи України. Для цього необхідно вирішення п'яти ключових завдань: реалізація потенціалу України у сфері логістики; підвищення мультимодальності транспорту; модернізація, належне обслуговування й розширення ефективної транспортно-логістичної інфраструктури, сприяння розвитку енергоефективного вантажного транспорту; поліпшення навичок обслуговуючого персоналу та послуг, пов'язаних із транспортом і логістикою.

Покращення ефективності, якості й рівня надання транспортних послуг дозволить підвищити конкурентоспроможність, стимулюватиме український експорт і сприятиме розвитку внутрішнього виробництва та торгівлі. Якісне управління логістичною інфраструктурою дозволить провести діагностику логістичної інфраструктури, а саме – визначити її складові елементи, провести їх оцінку, визначити зв'язки між елементами інфраструктури та на основі узагальнюючої оцінки транспортно-логістичної інфраструктури розробити заходи щодо її розвитку й прийняття відповідних управлінських рішень.

Отже, нові парадигми економічного розвитку обумовлюють необхідність якісних змін і розвитку логістики в Україні. Досягнення поставленої мети може бути забезпечене різними шляхами: радикальними змінами якості транспортної інфраструктури, створенням дійсно конкурентного середовища на всіх видах транспорту, впровадженням останніх досягнень науково-технічного прогресу й інноваційних технологій мережевої взаємодії державних органів і бізнесу, впровадженням світових стандартів логістичного обслуговування та управління ланцюгами поставок, підвищенням рівня національної транспортної та екологічної безпеки. Комплексний підхід до вирішення означених завдань може бути перспективним напрямом подальших досліджень.

Список літератури

1. Полякова О. М., Шраменко О. В. Сучасні тенденції розвитку транспортно-логістичної інфраструктури в Україні і світі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. Вип. 58. С. 126-134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2017_58_17
2. Гуржій Н. М., Городова А. В., Одинець Т. Є. Состояние и перспективы экономического развития предприятий транспортной инфраструктуры Украины. *Економіка і суспільство*. 2016. Випуск 3. С. 61–65.
3. Карий О. І., Подвальна Г. В. Логістична інфраструктура України у світових рейтингах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Проблеми економіки та управління*. 2017. № 873. С. 41–49.
4. Попова Н. В., Шинкаренко В. Г. Сучасні тенденції розвитку транспортно-логістичних систем. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. № 53. С. 54–60.
5. Офіційний сайт European Business Association. URL: <http://www.eba.com.ua/uk>
6. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

7. Donaubauer J., Glas A., and Nunnenkamp P. Infrastructure and Trade: A Gravity Analysis for Major Trade Categories Using a New Index of Infrastructure. Kiel Working Paper. 2016.
8. Global Logistics Market 2017-2021. URL: <https://www.technavio.com/report/global-logistics-market-2017-2021>
9. Agility Emerging Markets Logistics Index 2017. Interactive Map. URL: <http://www.agility.com/EN/About-Us/Pages/Emerging-Markets/2017/Interactive-Map.aspx>.
10. The Logistics report 2019. Delivering safe, efficient, sustainable logistics. Freight Transport. URL: http://www.fta.co.uk/export/sites/fta/galleries/downloads/logistics_report/lr19-web-030619.pdf
11. World Bank. Shifting into Higher Gear: Recommendations for Improved Grain Logistics in Ukraine. 2015.

References

1. Polyakova, O. M., Shramenko, O. V. (2017). «Suchasni tendentsii rozvytku transportno-lohistychnoi infrastruktury v Ukraini i sviti». *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. Issue 58, pp. 126-134. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2017_58_17
2. Gurzhiy, N. M., Gorodovpa, A. V., Odinets, T. E. (2016). «Sostoianye y perspektyvy ekonomycheskoho rozvytyia predpriatyj transportnoj ynfrastruktury Ukrayny». *Ekonomika i suspil'stvo*. Issue 3, pp. 61–65.
3. Karyy, O., Podvalna, H. (2017). «Lohistychna infrastruktura Ukrainy u svitovykh rejtynhakh». *Visnyk Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politekhnika»*. [Serie: Problemy ekonomiky ta upravlinnia. no 873, pp. 41–49.
4. Popova, N. V., Shynkarenko, V. G. (2016). «Suchasni tendentsii rozvytku transportno-lohistychnykh system». *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. no. 53, pp. 54–60.
5. The official site of the European Business Association (2019). [Investment attractiveness index of Ukraine]. Available at: <http://www.eba.com.ua/uk>.
6. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. [State Statistics Service of Ukraine]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. [in Ukrainian]
7. Donaubauer J., Glas A., and Nunnenkamp P. (2016). Infrastructure and Trade: A Gravity Analysis for Major Trade Categories Using a New Index of Infrastructure. Kiel Working Paper.
8. Global Logistics Market 2017-2021. Available at: <https://www.technavio.com/report/global-logistics-market-2017-2021>.
9. Agility Emerging Markets Logistics Index 2017. Interactive Map. (2017). Available at: <http://www.agility.com/EN/About-Us/Pages/Emerging-Markets/2017/Interactive-Map.aspx>.
10. The Logistics report 2019. Delivering safe, efficient, sustainable logistics. Freight Transport. 2019. Available at: http://www.fta.co.uk/export/sites/fta/galleries/downloads/logistics_report/lr19-web-030619.pdf
11. World Bank (2015). Shifting into Higher Gear: Recommendations for Improved Grain Logistics in Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 08.12.2019 р.